

Laat Iraniër studeren

Afgaande op het publieke discours over de kwaliteit van het onderwijs in Nederland, is het bijna onvoorstelbaar dat er op de universiteiten nog iets substantieels wordt geleerd. Toch dreigt er kennelijk gevaar als Iraanse studenten in Nederland natuurkunde komen studeren. De ministers Verhagen (Buitenlandse Zaken, CDA) en Plasterk (Onderwijs, PvdA) hebben de universiteiten daarom per brief gevraagd om uit te zoeken of hun Iraanse studenten in aanraking komen met gevoelige nucleaire informatie en aangedrongen op „grote terughoudendheid” bij de toelating van nieuwe studenten uit Iran. De technische universiteiten in Twente en Eindhoven hebben daaraan gehoor gegeven.

Deze vorm van uitsluiting van alleen Iraniërs roept talloze vragen op. Zo staat sinds de *National Intelligence Estimate*, het rapport van de gezamenlijke Amerikaanse inlichtingendiensten dat vorige maand werd gepubliceerd, niet vast of Iran aan een eigen atoombom werkt. Anderzijds zijn de internationale sancties tegen Iran niet opgeheven. Resolutie 1737 van de Veiligheidsraad verplicht alle staten nog steeds te voorkomen dat Iran hulp krijgt bij de ontwikkeling van kernwapens. De resolutie maakt expliciet gewag van „gespecialiseerd onderwijs of training”. Nederland heeft bovendien

IND en AIVD moeten Iraanse studenten wel goed screenen

slechte ervaringen. In de jaren zeventig werkte de Pakistaanse fysicus Abdul Qadeer Khan bij een dochteronderneming van Urenco en kon zo essentiële kennis doorspelen. Pakistan heeft nu een atoombom.

En toch wringt er iets. Dat begint al met de wijze waarop de bewindslieden hun beleid hebben verpakt. De regering heeft niet zelf maatregelen genomen, maar die doorgeschoven naar de universiteiten. Een klassiek geval van Hollandse dubbelhartigheid: de verantwoordelijkheid delen met zo veel maatschappelijke partijen dat uiteindelijk niemand meer verantwoordelijk is. Als de risico's met Iraanse studenten echt zo groot zijn, dan is hun studie een kwestie van staatsveiligheid die niet mag worden afgeschoven op een decaan in Enschede of Eindhoven.

Maar ook als de bewindslieden niet wegduiken, maar de moed hebben om zelf een beslissing te nemen, roept een uitsluiting van Iraanse studenten van sommige studies klassieke vragen op. Wat is het doel, wat zijn de middelen en hoeveel onschuldige slachtoffers zijn er?

Dat de regering resolutie 1737 moet uitvoeren, staat buiten kijf. Die verplichting brengt met zich mee dat de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) en de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD) een adequate risicoanalyse van de kandidaat-student moeten maken, voordat die een visum krijgt. Wie zo is gescreend en veilig bevonden, moet in Nederland elk vak kunnen studeren.

Het is dan alleen aan de universiteiten om te bepalen of de student voldoende niveau heeft om te worden ingeschreven aan de faculteit voor Friese taal- en letterkunde in Groningen dan wel bij technische natuurkunde in Twente of Eindhoven.